

Sygn. akt III KK 523/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **P. W.**

skazanej z art. 190a § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 11 stycznia 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanej
od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 22 czerwca 2020 r., sygn. akt II Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ł.

z dnia 16 grudnia 2019 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla pkt I zaskarżonego wyroku i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania
w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 16 grudnia 2019 r., sygn. akt II K [...], P. W. uznana została za winną popełnienia czynów: z art. 190a § 1 k.k.

w zb. z art. 191a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. – na szkodę A. G. oraz z art. 190a § 1 k.k. – na szkodę A. C.-G. (pkt I wyroku) za co wymierzono jej karę łączną roku i 3 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, a nadto orzeczono od oskarżonej na rzecz pokrzywdzonych A. G. oraz A. C.-G. kwoty po 3000 zł tytułem nawiązek.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych w tej sprawie przez obrońcę oskarżonej oraz pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej A. C.-G., Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 22 czerwca 2020 r., sygn. akt II Ka [...], „na podstawie art. 41a § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonej P. W. środek karny w postaci zakazu zbliżania się do oskarżycielki posiłkowej A. C.-G. na odległość mniejszą niż 10 metrów oraz kontaktowania się z nią w formie osobistej, ustnej, pisemnej, telefonicznej i za pośrednictwem poczty elektronicznej, w tym poprzez przesyłanie wiadomości tekstowych oraz graficznych” (pkt I wyroku), a w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (pkt II wyroku). W orzeczeniu tym rozstrzygnięto również o kosztach obrony z urzędu (pkt III wyroku), kosztach zastępstwa prawnego dla oskarżycielki posiłkowej (pkt IV wyroku) oraz o kosztach postępowania odwoławczego (pkt V wyroku).

Kasację od wyroku Sądu drugiej instancji wniósł na korzyść skazanej Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżając powyższe orzeczenie w części rozstrzygającej o środku karnym (punkt I) zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa materialnego, tj. art. 43 § 1 k.k. w zw. z art. 39 pkt 2b k.k. polegające na orzeczeniu, wobec P. W., środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do oskarżycielki posiłkowej A. C.-G. na odległość mniejszą niż 10 metrów oraz kontaktowania się z nią w formie osobistej, ustnej, pisemnej, telefonicznej i za pośrednictwem poczty elektronicznej w tym poprzez przesyłanie wiadomości tekstowych oraz graficznych, bez wskazania czasu obowiązywania tego zakazu, podczas gdy art. 43 § 1 k.k. obliguje do jego orzeczenia na okres od 1 roku do 15 lat”. W oparciu o ten zarzut autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w S. w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez Rzecznika praw Obywatelskich kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie w całości na posiedzeniu, bez udziału stron, na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Zaskarżony nią wyrok wydano z rażącą obrazą przepisów prawa materialnego wskazanych w zarzucie kasacji.

Nie ulega wątpliwości, iż Sąd Okręgowy w S. orzekając reformatoryjnie (w pkt I zaskarżonego wyroku) wobec skazanej, na podstawie art. 41a § 1 k.k. środek karny w postaci określonego w art. 39 pkt 2b k.k. zakazu zbliżania się i kontaktowania z pokrzywdzoną A. C.-G. nie określił – wbrew obowiązкови wynikającemu z treści przywołanego art. 43 § 1 k.k. k.k. – czasu obowiązywania tego zakazu. Przepis ten stanowi, że tego rodzaju środek karny orzeka się w latach, od roku do lat 15. Brak sprecyzowania czasu trwania (obowiązywania) orzeczonego środka karnego powoduje, że tym samym *de facto* został on orzeczony wobec skazanej bezterminowo. Zważywszy na to bezspornym jest, że stwierdzone uchybienie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku w zakresie dotyczącym przywołanego orzeczenia o środku karnym. W jego następstwie nie jest bowiem w ogóle znany okres na jaki ów środek karny został przez sąd wobec skazanej orzeczony (pomimo rygoru jego czasowego określenia), a zatem jak długo ma - wobec niej - trwać i być wykonywany.

Wprawdzie postanowieniem z dnia 28 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w S. w oparciu o przepis art. 13 § 1 k.k.w. rozstrzygnął wątpliwości co do wykonywania kary orzeczonej wobec P. W. wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 22 czerwca 2020 r., sygn. akt II Ka [...], w ten sposób, że uznał, iż zastosowany w pkt I tego wyroku środek karny orzeczony został na okres 1 roku, było to jednak postąpienie nieprawidłowe i nie rodzące jakichkolwiek skutków prawnych. Przypomnieć bowiem należy konsekwentnie prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko, które ten skład orzekający również podziela, że nie jest możliwe konwalidowanie takiego rodzaju uchybienia w postępowaniu wykonawczym, w trybie art. 13 § 1 k.k.w., skoro ustawa wprost statuuje wymóg określania w wyroku, jak długo zakaz ma trwać (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 listopada 2008 r., V KK 256/08, OSNwSK 2008, poz. 2298; z dnia: 30 maja 2015 r., II KK 75/15; z dnia 21 marca 2017 r., IV KK 52/17; 16 listopada 2017 r., II KK 337/17; z dnia 25

października 2018 r., II KK 378/18; z dnia 30 września 2020 r., IV KK 274/20; z dnia 9 grudnia 2020 r., V KK 163/20).

Poprawnie został także określony kierunek rozpatrywanej kasacji. W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że wnioskowanie w środku zaskarżenia o wprowadzenie do orzeczenia określenia terminu środka karnego w sytuacji, gdy w wyroku nie został on podany, oznacza, iż odwołanie to jest złożone na korzyść oskarżonego. Brak bowiem oznaczenia terminu sprawiałby, że obowiązywałby on bez ograniczenia czasowego, zwłaszcza, że w postępowaniu wykonawczym – jak to zauważono wyżej – usunięcie tego uchybienia nie byłoby możliwe (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 października 2014 r., III KK 124/14; z dnia 30 marca 2015 r., II KK 75/15; z dnia 15 listopada 2017 r., IV KK 284 /17; z dnia 17 grudnia 2020 r., I KK 170/20).

Wszystko to implikowało uchylenie orzeczenia sądu *ad guem* w zaskarżonej części i przekazanie sprawy, w tym zakresie, do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Procedując w zakresie w jakim nastąpiło przekazanie Sąd drugiej instancji rozstrzygnie przy uwzględnieniu zapatrywań Sądu Najwyższego bacząc na kierunek wniesionego w tej sprawie nadzwyczajnego środka zaskarżenia.